

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih : 15 Eylül 2025

Sayı : 13956

34085

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sayın Ali YERLİKAYA tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ahmet Vehbi BAKIRLIOĞLU

Manisa Milletvekili

Toplumsal olaylarda kolluk kuvvetleri tarafından kullanılan kimyasal içerikli göz yaşartıcı gazların (biber gazı ve türevleri) yoğunluğu, içerikleri, alım süreçleri ve sağlık üzerindeki etkileri uzun yıllardır tartışma konusudur. Türkiye’de özellikle Gezi Parkı (2013), 2014–2015 dönemindeki çeşitli sendikal ve siyasal gösteriler, 2019 sonrası İstanbul, Ankara, Diyarbakır ve diğer illerdeki kitlesel eylemler sırasında kolluk güçlerinin yoğun gaz kullanımına ilişkin ciddi iddialar kamuoyuna yansımıştır. Türkiye’de 2013 yılındaki Gezi sürecinde ilk haftalarda on binlerce, STK raporlarına göre yaklaşık 130.000 gaz kartuşu kullanıldığı iddiaları dile getirilmiştir.

Birçok medya kuruluşu, sivil toplum raporu ve uluslararası insan hakları örgütü, Türkiye’nin Avrupa’daki muadillerine kıyasla orantısız ve yüksek miktarda gaz kullandığını ortaya koymuştur. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Türkiye hakkında verdiği çeşitli kararlarda biber gazının ölçüsüz ve denetimsiz kullanımını “işkence ve kötü muamele yasağının ihlali” kapsamında değerlendirmiştir.

Ancak biber gazına ve kullanımına ilişkin İçişleri Bakanlığı ya da bağlı emniyet birimleri tarafından kamuoyuna şeffaf bir şekilde açıklanmış sayısal, içerik bazlı veya satın alma sürecine dair resmi veri bulunmamaktadır. Gazın hangi marka ve içeriklerden oluştuğu, alım süreçlerinin nasıl işletildiği, hangi yıllarda ne kadar kullanıldığı gibi sorular yanıtsız bırakılmaktadır.

Avrupa Birliği ülkelerinde ise kolluk güçleri tarafından kullanılan kimyasal ajanların türleri, içerikleri ve kullanım miktarları kamuoyuna açıklanmakta, sağlık riskleri üzerine bağımsız araştırmalar yapılmaktadır. AİHM kararlarının dahi görmezden gelindiği bir ortamda, iktidarın biber gazını bir “cezasızlık zırhı” altında keyfi biçimde kullandırması kabul edilemez bir durumdur.

Türkiye, kendi vatandaşına karşı kullanılan bu kimyasal maddeler konusunda en az Avrupa ülkeleri kadar şeffaf olmak zorundadır. Halkın sağlığını doğrudan ilgilendiren bu konuda “gizlilik” adı altında bilgi saklamak, demokratik hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Son olarak geçtiğimiz günlerde CHP İstanbul İl Başkanlığı'na kayyum atanması sonucunda polisin il başkanlığı binasında bulunan milletvekilleri ve yurttaşlara yaptığı sert müdahalede kapalı alanlar da dahil olmak üzere yoğun ve orantısız şekilde gaz kullandığı kamuoyuna yansımış ve yoğun eleştirilere neden olmuştur.

Buna göre;

1. Son 10 yıl içerisinde kolluk kuvvetlerince olaylarda kullanılan göz yaşartıcı gaz kapsülü ve fişegi adedi her yılı ayrı ayrı belirtilmek üzere yıllara göre nedir?
2. Bu gazların alımları hangi ihale yöntemleriyle yapılmıştır? İhale yapılan firmalar ve sözleşme bedelleri nelerdir?
3. Kolluk kuvvetlerince kullanılan gazların kimyasal içerikleri (CS, CN, OC vb.) nelerdir? Kullanılan ürünlerin markaları ve menşei hangi ülkelerdir?
4. Bakanlığınızın elinde, bu gazların insan sağlığı üzerindeki kısa ve uzun vadeli etkilerini araştıran resmi bir rapor mevcut mudur?
5. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türkiye'ye yönelik verdiği kararlar sonrasında, biber gazı kullanımına ilişkin herhangi bir düzenleme veya sınırlama yapılmış mıdır?
6. Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Türkiye'de de kolluk kuvvetlerinin kullandığı kimyasal ajanlara ilişkin verilerin düzenli biçimde kamuoyuyla paylaşılması yönünde bir adım atmayı düşünüyor musunuz?
7. 8-9 Eylül 2025 tarihinde CHP İstanbul İl Başkanlığı Binası'nda gerçekleşen müdahalede kaç adet gaz fişegi kullanılmıştır? Kullanıma sayılarına dair sorumlu amir tutanak tutmuş mudur? Tutanak tutulduysa sayı nedir? Tutanak tutulmadıysa neden tutulmamıştır?
8. Yine aynı tarihteki müdahale de basına yansıyan siyah tshirtli kişiler kimdir? Plakasız araçlar hangi kuruma ya da kişiye/şirkete aittir? Bu kişiler yaptıkları iş için kimden görevlendirme almışlardır? Görevlendirme almadıysa, polis neden bu kişilerin müdahalesine izin vermiştir?